

Sygn. akt I ACa 219/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Dariusz Małkiński
Sędziowie	:	SA Magdalena Pankowicz SA Elżbieta Borowska (spr.)
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2016 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) *Spółki z o.o. w K.*

przeciwko (...) *K. C., (...) Spółce jawnej w P., A. Z. S., (...) Spółce z o.o. w W. i H. (...) w P.*

o zwolnienie od egzekucji

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży

z dnia 8 grudnia 2015 r. sygn. akt I C 359/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i II w ten sposób, że :

a) **zwalnia od egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łomży w sprawach Km 155/15, Km 1379/14, Km 23/15, Km 122/15 i Km 201/15 z wniosku wierzycieli A. Z. S., (...) Sp. z o.o. i (...) K. C., (...) Spółki jawnej w P. przeciwko dłużnikowi J. P. następujące ruchomości zajęte protokołem zajęcia ruchomości z dnia 16.04.2015 r. :**

- ciągnik rolniczy J. D. 6200, nr rej. (...), nr VIN (...), kolor zielony, rok prod. 1996;

- kosiarka rotacyjna L. , rok prod. 2007, typ 4. (...). (...), nr seryjny (...);

- zgrabiarka L. H. 725 CD C., rok prod. 2011, nr seryjny (...) – 2011;

- ładowarka J.C. E., nr (...), rok prod. 2003;

- zbiornik – beczkowóz, marki F., poj. 2000 l, typ S. nr ident. (...);

- kosiarka rotacyjna L., typ 4. (...). (...).1, rok prod. 2011, nr seryjny (...) – 2011;

b) oddala powództwo w stosunku do H. (...) w P.;

c) zasądza od pozwanych (...)K. C., (...) Spółki jawnej w P., A. Z. S., (...) Spółki z o.o. w W. na rzecz powoda kwoty po 10 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanych (...)K. C., (...) Spółki jawnej w P., A. Z. S., (...) Spółki z o.o. w W. na rzecz powoda po 2.229 (dwa tysiące dwieście dwadzieścia dziewięć) zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej;

IV. zasądza od powoda na rzecz pozwanej H. (...) w P. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.

(...)

UZASADNIENIE

(...) Sp. z o.o. w K. w pozwie skierowanym przeciwko (...)K. C., (...) Spółce jawnej w P., A. Z. S. w K., (...) Sp. z o.o. w W. i (...) (...) w P., wniosła o zwolnienie od egzekucji będących w posiadaniu dłużnika J. P. ruchomości takich jak - ciągnik rolniczy J. D. 6200, nr rejestracyjny (...), nr VIN (...), kolor zielony, rok prod. 1996; kosiarka rotacyjna L., rok produkcji 2007, typ 4. (...). (...), nr seryjny (...); zgrabiarka L. H. 725 CD C. rok prod. 2011, nr seryjny (...) -2011; ładowarka J.C. E., nr VIIn (...), rok prod. 2003; zbiornik - beczkowóz, marka F., poj. 2000 l., typ S., nr identyfik. (...); kosiarka rotacyjna L., typ 4. (...). (...).1, rok prod. 2011, nr seryjny (...) oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

H. Bank Spółdzielczy w P. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

(...) sp. z o.o. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

Pozwani -(...)K. C., E. C. Sp. j. w P. oraz A. Z. S. w K. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Wyrokiem zaocznym wobec(...) K. C., (...) Spółki jawnej w P. i A. Z. S. w K. z dnia 8 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Łomży w sprawie o zwolnienie od egzekucji z powództwa (...) Sp. z o.o. w K. przeciwko (...) K. C., (...) Spółce jawnej w P., A. Z. S. w K., (...) Sp. z o.o. w W. i (...) (...) w P. oddalił powództwo (pkt. I); zasądził od powódki na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt. II) oraz zasądził od powódki na rzecz (...) (...) w P. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt. III).

Sąd ten ustalił, że w umowie przewłaszczenia z dnia 19 października 2013 r. zawartej pomiędzy powódką a dłużnikiem J. P., dłużnik oświadczył, że w dniu 25 lipca 2013 r. została mu udzielona pożyczka w wysokości 120.000 zł oraz w dniu 18 października 2013 r. pożyczka w wysokości 36.300 zł. Na mocy § 2 tej umowy w celu zabezpieczenia wierzytelności z tytułu udzielonej pożyczki, dłużnik przeniósł na powódkę własność następujących rzeczy ruchomych: ciągnika rolniczego o wartości netto 60.000 zł, kosiarki rotacyjnej o wartości netto 14.000 zł, drugiej kosiarki rotacyjnej o wartości netto 14.000 zł, przyczepy samobierającej o wartości netto 40.000 zł, zgrabiarki L. o wartości netto 30.000 zł, beczkowozu F. o wartości netto 60.000 zł, ładowarki o wartości netto 100.000 zł, pługu czteroskibowego o wartości netto 10.000 zł, agregatu uprawowego o wartości netto 10.000 zł i talerzówki o wartości netto 12.000 zł.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Łomży K. B. w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym z wniosku pozwanych dokonała zajęcia będących w posiadaniu dłużnika J. P. takich ruchomości jak: ciągnik rolniczy J. D. 6200, nr rejestracyjny (...), nr VIN (...), kolor zielony, rok prod. 1996, kosiarka rotacyjna L., rok produkcji 2007, typ 4. (...). (...), nr seryjny (...), zgrabiarka L. H. 725 CD C. rok prod. 2011, nr seryjny (...) -2011, ładowarka J.C. E., nr (...), rok prod 2003, zbiornik - beczkowóz, marki F., poj. 2000 l., typ S., nr identyfik. (...); przyczepa do zbierania słomy, marki L. B.,

typ SL V, nr ident. (...) i kosiarka rotacyjna L., typ 4. (...). (...).1, rok produkcji 2011, nr seryjny (...) - 2011. Czynność ta została potwierdzona przez Komornika protokołem zajęcia ruchomości z dnia 16 kwietnia 2015 r. sygn. akt (...) (pozycje od 1 do 7 protokołu zajęcia ruchomości). Pismem z dnia 29 kwietnia 2015 r. Komornik zawiadomiła powódkę o zajęciu wymienionych wyżej ruchomości, bowiem w toku egzekucji złożono oświadczenie, że zajęte ruchomości stanowią jej własność.

Pismem z dnia 12 maja 2015 r. powódka zawiadomił Komornika, że ruchomości zajęte w toku egzekucji prowadzonej pod sygnaturą akt Km 602/14 stanowią jej własność na mocy umowy przewłaszczenia, która zawarta została celem zabezpieczenia wierzytelności pieniężnych przysługujących powódce oraz załączyła kopie tej umowy.

Pismem z dnia 18 maja 2015 r. Komornik Sądowy zawiadomiła powódkę, że ruchomości wskazane w protokole zajęcia z dnia 16 kwietnia 2015 r. zostały zajęte na poczet należności następujących wierzycieli w sprawach - (...)z wniosku (...) (...)w P.; (...)z wniosku A. Z. S. w K.; (...) z wniosku A. Z. S. w K.; (...)z wniosku (...) Sp. z o.o. w W.; (...) z wniosku (...) K. C., E. C. Sp. j. w P.; (...) z wniosku A. Z. S. w K..

Jak dalej ustalił Sąd, pismem z dnia 19 maja 2015 r. pozwany H. (...) w P. poinformował powódkę, że zwalnia spod egzekucji następujące ruchomości: kosiarkę rotacyjną - 2 szt., przyczepę samobierającą, zgrabiarkę L., beczkowóz F., ładowarkę i ciągnik rolniczy. Pozwany nie wyraził natomiast zgody na zwolnienie spod egzekucji pługu czteroskibowego, agregatu uprawowego i brony talerzowej, gdyż jak stwierdził - stanowiły one jego własność na mocy umowy przewłaszczenia zbioru rzeczy z dnia 24 kwietnia 2006 r.

Komornik Sądowy postanowieniem z dnia 20 maja 2015 r. sygn. akt Km 602/14 zwolniła spod egzekucji ruchomości ujęte w pozycji od 1 do 7 z protokołu zajęcia ruchomości z 16 kwietnia 2015 r. w sprawie egzekucyjnej oznaczonej sygn. akt Km 602/14.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny sprawy, Sąd ocenił powództwo jako bezzasadne. Wskazał na art. 841 §1 k.p.c. i stwierdził, że z okoliczności niniejszej sprawy wynikało, iż ruchomości, których zwolnienia spod egzekucji domagała się powódka, zostały – jeszcze przed wytoczeniem powództwa – zwolnione spod egzekucji postanowieniem Komornika Sądowego z dnia 20 maja 2015 r. (sygn. akt Km 602/14). Aktualnie prowadzona przez tego Komornika – na wniosek pozwanych – egzekucja nie jest więc skierowana do ruchomości wymienionych w uzasadnieniu pozwu.

Nadmienił przy tym, że od pozwanego(...)K. C., E. C. Sp. j. w P., nikt nie stawiał się na rozprawie, a pozwane Przedsiębiorstwo nie żądało przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności i nie złożyło żadnych wyjaśnień. Również od pozwanego A. Z. S. w K. nikt nie stawiał się na rozprawie, a pozwany ten nie żądał przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności i nie złożył żadnych wyjaśnień. Wobec powyższego – w ocenie Sądu - zaszyły przesłanki do wydania wobec tych dwóch pozwanych wyroku zaocznego na podstawie art. 339 § 1 k.p.c. i art. 340 k.p.c.

O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i przy zastosowaniu § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).

Apelację od tego wyroku wniosła powódka zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie art. 841 § 1 k.p.c. w zw. z art. 72 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe przyjęcie, że zwolnienie spod zajęcia ruchomości przez jednego z wierzycieli wywiera skutek również względem pozostałych wierzycieli, podczas gdy poprawna wykładnia i właściwe zastosowanie tych przepisów prowadzi do wniosku, że pomiędzy wierzycielami nie zachodzi współuczestnictwo konieczne, wobec czego fakt wydania postanowienia przez Komornika Sądowego o zwolnieniu ruchomości spod zajęcia nie wywiera skutków prawnych w stosunku do wszystkich wierzycieli, a roszczenie powódki zasługuje na uwzględnienie;

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego i w związku z tym poczynienie błędnych ustaleń faktycznych w sprawie, polegających na ustaleniu, iż ruchomości których zwolnienia spod egzekucji domaga się powódka, jeszcze przed wytoczeniem powództwa zostały zwolnione spod egzekucji postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łomży z dnia 20 maja 2015 r., sygn. akt KM 602/14, w sytuacji gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ruchomości te nie zostały zwolnione spod zajęcia przez wszystkich wierzycieli.

Mając to na względzie wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa poprzez zwolnienie spod egzekucji ruchomości zajętych w trakcie postępowania egzekucyjnego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym K. B. oraz zasądzenie od pozwanych na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, jako że znajdują one oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, poza kwestionowanym w apelacji ustaleniem, że ruchomości, których zwolnienia od egzekucji domaga się powódka – jeszcze przed wytoczeniem powództwa zostały zwolnione od egzekucji względem wszystkich pozwanych wierzycieli. Powyższe ustalenie jest wynikiem błędnego poglądu tego Sądu, że zwolnienie spod egzekucji ruchomości objętych postanowieniem Komornika Sądowego z dnia 20 maja 2015 r. (sygn. akt Km 602/14) w stosunku do jednego z wierzycieli ((...) (...) w P.) - odniosło skutek prawny również wobec pozostałych sprawiając, że „aktualnie prowadzona przez tego Komornika – na wniosek pozwanych – egzekucja nie jest skierowana do ruchomości wymienionych w uzasadnieniu pozwu”. Taki pogląd nie znajduje uzasadnienia ani na gruncie przepisów k.p.c., ani w judykaturze. Powyższe błędne stanowisko skutkowało zaś nieprawidłową oceną prawną powództwa i jego oddaleniem w całości, gdy tymczasem winno być ono uwzględnione wobec tych wierzycieli, którzy nie zwolnili od egzekucji ruchomości wymienionych w pozwie.

W sprawie bezspornym było, że w toku egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego K. B. z wniosku kilku wierzycieli przeciwko dłużnikowi J. P., zajęte zostały ruchomości szczegółowo wymienione w protokole zajęcia ruchomości z dnia 16 kwietnia 2015 r. (ciągnik rolniczy J. D., kosiarka rotacyjna L., zgrabiarka L. H., ładowarka J.C.B. E., zbiornik – beczkowóz F. oraz kosiarka rotacyjna L., przyczepa do zbierania słomy L. B.). Poza sporem pozostawało również, że ruchomości te pismem z dnia 19 maja 2015 r. zostały zwolnione od egzekucji przez (...) Bank Spółdzielczy w P. (k. 63), z uwagi na uprzednie przewłaszczenie tych rzeczy przez powodową spółkę (...) – na podstawie umowy przewłaszczenia z dnia 19 października 2013 r. (k.95 - 99). W sprawie zostało zatem wykazane, że prawo własności spornych ruchomości (egzekwowanych przez Komornika Sądowego) przysługuje powódce, a co za tym idzie – co do zasady mogła ona dochodzić swych praw na gruncie art. 841 §1 k.p.c. Tym niemniej, w okolicznościach niniejszej sprawy, powództwo wytoczone przeciwko czterem pozwany okazało się słuszne tylko względem trzech z nich ((...) K. C., E. C. Sp. j. w P., A. Z. S. w K. oraz (...) Sp. z o.o. w W.). Bezzasadnym było bowiem pozywanie w ramach powództwa z art. 841 §1 k.p.c. także (...) (...) w P., który nie kwestionował praw powódki do określonych ruchomości i jeszcze przed wniesieniem pozwu (3 czerwca 2015 r.), pismem z dnia 19 maja 2015 r. uczynił zadość jej roszczeniom – zwalniając od egzekucji ruchomości wymienione w protokole zajęcia z dnia 16 kwietnia 2015 r. W rezultacie Komornik Sądowy postanowieniem z dnia 20 maja 2015 r. dokonał zwolnienia (wobec (...) (...) w P.) spod egzekucji ruchomości ujętych w pkt. 1 – 7 protokołu zajęcia z dnia 16 kwietnia 2015 r. Skoro zatem (...) (...) w P. jeszcze przed wszczęciem niniejszego procesu, uznała prawa powódki do spornych ruchomości, kierowanie powództwa z art. 841 §1 k.p.c. także względem niego było bezpodstawne. Powyższe skutkowało oddaleniem roszczeń powódki względem tego pozwanego oraz zasądzeniem na jego rzecz zwrotu kosztów procesu - wywołanych niesłusznym wytoczeniem przeciwko niemu powództwa (pkt. I b) niniejszego wyroku). Natomiast co do pozostałych pozwanych – wbrew zapatrywaniom Sądu I instancji – powództwo było uzasadnione i podlegało uwzględnieniu. Błędnie bowiem Sąd ten przyjął, że zgoda na zwolnienie od egzekucji wyrażona przez jednego z wierzycieli, na rzecz którego toczy się egzekucja – wywiera skutki prawne także względem pozostałych. W sprawie niniejszej poza sporem pozostawało, że

egzekucja prowadzona przez Komornika Sądowego K. B. względem dłużnika J. P., zainicjowana została odrębnymi wnioskami kilku różnych wierzycieli i następnie połączona do wspólnego prowadzenia przez Komornika. Jakkolwiek w ramach tych połączonych egzekucji doszło do zajęcia spornych ruchomości, to tego typu połączenie nie skutkowało powstaniem po stronie wierzycieli współuczestnictwa jednolitego, o którym mowa w art. 73 § 2 k.p.c. Działanie podjęte przez jednego z wierzycieli nie wywierało zatem żadnych skutków prawnych wobec pozostałych wierzycieli. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 27 lutego 2015 r. (VI ACa 645/14) – z żadnego przepisu ustawy nie wynika, iż wyrok w sprawie o zwolnienie od egzekucji dotyczyć ma niepodzielnie wszystkich wierzycieli - współuczestników. Niepodzielność wyroku w rozumieniu art. 73 § 2 k.p.c. oznacza bowiem, że w stosunku do wszystkich współuczestników musi zapaść jeden wyrok, rozstrzygający sprawę w sposób jednolity. Innymi słowy – nie jest możliwe odmienne rozstrzygnięcie w stosunku do poszczególnych współuczestników np. uwzględnienie powództwa w stosunku do jednych, a oddalenie powództwa w stosunku do innych. Tego typu sytuacja nie zachodzi w sprawie niniejszej, stanowisko to dodatkowo potwierdza sama treść postanowienia Komornika z dnia 20 maja 2015 r., w którym Komornik wyraźnie wskazał, że zwolnienie oznaczonych przedmiotów od egzekucji dotyczy jedynie egzekucji prowadzonej z wniosku (...) Bank Spółdzielczy w P. – a zatem konkretnej sprawy egzekucyjnej (Km 602/14). Stąd też – w ocenie Sądu Apelacyjnego – powództwo wytoczone względem pozostałych wierzycieli było uzasadnione i skuteczne. Na marginesie jedynie zauważyć wypada, że wierzyciele ci na etapie postępowania egzekucyjnego nie wypowiedzieli się co do roszczeń powódki, a niektórzy z nich nie podjęli też obrony w ramach postępowania sądowego. W sytuacji zatem, gdy powódka wykazała swoje prawo własności do spornych ruchomości i prawo to nie było kwestionowane przez pozwanych wierzycieli – powództwo podlegało uwzględnieniu w sposób wskazany w pkt. I a) niniejszego wyroku. Oznacza to, że wierzyciele nie mogą prowadzić egzekucji ze spornych ruchomości, jako że stanowią one własność innego podmiotu niż dłużnik.

Co do stanowiska (...) K. C., E. C. Sp. j. w P. zawartego w piśmie z dnia 1 sierpnia 2016 r., zauważyć trzeba, że powódka nie dołączyła do pozwu wszystkich wskazanych tam dokumentów, ale część z nich została załączona do akt sprawy w toku postępowania. Strona pozwana otrzymawszy pozew – we własnym interesie – winna była interesować się dalszym przebiegiem postępowania. Umowa przewłaszczenia, potwierdzająca prawo własności powódki do spornych ruchomości, została dołączona jako dowód w sprawie w trakcie postępowania, stając się częścią materiału dowodowego. Pozwana była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, który już w dacie 19 listopada 2015 r. zgłaszał uwagi co do zawartości otrzymanej przesyłki sądowej. Poza tym, pozwany prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 24 listopada 2015 r. – nie stawił się na niej. Strona pozwana – mimo zatem faktycznej możliwości – nie podjęła czynnego uczestnictwa w toczącym się postępowaniu z własnej woli. Skoro tak, podnoszenie przez nią na obecnym etapie tych samych argumentów co uprzednio (w piśmie z dnia 19 listopada 2015 r.) – nie mogło odnieść oczekiwanego skutku.

Zmiana zaskarżonego wyroku w sposób opisany w pkt. I a) skutkowałą zasądzeniem na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu od (...)K. C., E. C. Sp. j. w P., A. Z. S. w (...) Sp. z o.o. w W., na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Na koszty te złożyła się opłata od pozwu w wysokości 30 zł (pkt. I c)).

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na mocy art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego w pkt. III wyroku rozstrzygnięto w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. Na koszty te złożyła się opłata od apelacji w wysokości 6.687 zł. Natomiast w pkt. IV wyroku – na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. oraz w oparciu o § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Na koszty te złożyły się koszty zastępstwa procesowego.

(...)